לִתְקֹעַ בּוֹ אֲפִלּוּ תְּקִיעָה שֶׁל מִצְוָה: ו [מ]הָיָה קוֹלוֹ עָב מְאֹד אוֹ (כה) דַּק מְאֹד כָּשֵׁר, שֶׁכָּל הַקּוֹלוֹת כְּשֵׁרִים בְּשׁוֹפָר: ז (כו) אִם נִקַּב, [נ]אִם לֹא סָתְמוֹ (כז) *אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁתַּנָּה קוֹלוֹ, כָּשֵׁר. (כח) (מיהו אִם יֵשׁ שׁוֹפָר אַחֵר אֵין לִתְקֹעַ בָּזֶה, כִּי יֵשׁ אוֹמְרִים *שֶׁאֵין לִתְקֹעַ בְּשׁוֹפָר (מ) [ח] נָקוּב) (כל בו (סי׳ סד) ותשובת הרא״ש (כלל מד סי׳ מ)). (כט) [ס]וְאִם סָתְמוֹ שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מְעַכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה לְאַחַר סְתִימָה, שֶׁחָזַר קוֹלוֹ

מ בְּרֵייתָא שָׁם כ״ז (ע״ב).
נ יְרוּשַׁלְמִי (פ״ג ה״ז) כְּתָבוּהוּ הַתּוֹסָפוֹת (כז: ד״ה ניקב) וְהָרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ ה) שָׁם. ס מִשְׁנָה שָׁם וּכְרַבִּי נָתָן בְּבְרֵייתָא שָׁם וּכְיַלְשָׁנָא קַמָּא דְּרַבִּי יוֹחָנָן טוּר בְּשֵׁם הַגְּאוֹנִים וְרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק א׳ (ה״ה).

בַּאֵר הֵיטֵב

ז (מ) נָקוּב. אֲפִלּוּ נִשְׁתַּיֵּר בּוֹ שִׁעוּר תְּקִיעָה מִשּׁוּם שֶׁקּוֹלוֹ פָּגוּם. כָּל בּוֹ מִגֵּן אַבְרָהָם (סק״ח). וְעַיֵּן ט״ז (סק״ז). וּפְשׁוּט דִּנְסְדַּק אֵינוֹ בִּכְלָל זֶה וְדִינוֹ מִבֹּאר אַחַר כָּךְ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁכָּלֵל בִּשְׁבוּעָתוֹ לֶאֱסֹר עַצְמוֹ בִּשְׁמִיעַת כָּל תְּקִיעָה דְּמַשְׁמָע אֲפִלּוּ בְּתִקְיעָה שֶׁל רְשׁוּת, וּבָזֶה חָל שְׁבוּעָתוֹ בְּכוֹלֵל לֶאֱסֹר גַּם בְּשֶׁל מִצְוָה, וְיִשְׁתַּדֵּל לְהַתִּיר שְׁבוּעָתוֹ. וַאֲפִלּוּ גִּבֵּי נְדָרִים (מט) אִם אָסַר עַצְמוֹ לִשְׁמֹעַ שׁוֹפָר מִפְּלוֹנִי, אֵינוֹ נִפְקָע בָּזֶה מִמִּצְוַת תְּקִיעַת שׁוֹפָר, וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ אִישׁ אַחֵר לִשְׁמֹעַ מִמֶּנּוּ שׁוֹפָר, וְאִם לֹא יִמְצָא אַחֵר (נ) אָסוּר לִשְׁמֹעַ מֵאִישׁ זֶה (נא) אֲפִלּוּ אָסַר עַצְמוֹ בִּשְׁבוּעָה, שֶׁאֵינוֹ כְּנִשְׁבָּע לְבַטֵּל אֶת הַמִּצְוָה, שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁיִּצְא שְׁבוּעָה מִפִּיו לֹא הָיְתָה לְבַטֵּל, שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ מְצֻוֶּה לִשְׁמֹעַ מֵאִישׁ זֶה דַּוְקָא. ו (כה) דַּק מְאֹד. וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה (נב) צָרוּד וְיָבֵשׁ: ז (כו) אִם נִקַּב וְכוּ'. אֲקַדִּים לָזֶה הַסָּעִיף הַקָּדְמָה קְצָרָה וְהוּא, אֵיתָא בַּגְּמָרָא (כז:) תָּנוּ רַבָּנָן נִקַּב וְסָתְמוֹ בֵּין בִּמִינוֹ וּבֵין שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ פָּסוּל רַבִּי נָתָן אוֹמֵר בִּמִינוֹ כָּשֵׁר שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ פָּסוּל, וְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים דְּקַיְימָא לַן כְּרַבִּי נָתָן. וְאָמְרִינַן שָׁם דְּהָא דְּמַכְשֵׁר רַבִּי נָתָן בְּמִינוֹ הַיְנוּ דְּוָקָא כְּשֶׁנִּשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ שֶׁלֹּא נִקַּב, וְהֵנָּה בְּבֹאוּר הַסּוּגְיָא יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הָרִאשׁוֹנִים, הָרַמְבַּ״ם (שופר פ״א ה״ח) וְסִיעָתוֹ מְפָרְשִׁים דְּרַבִּי נָתָן קָאֵי אַיֵּין מַעֲכֵּב הַתְּקִיעָה דְּהַיְנוּ אַחַר סְתִימָה חָזַר קוֹלוֹ לִכְמוּת שֶׁהָיָה תְּחִלָּה קֹדֶם שֶׁנִּקַּב, וַאֲפִלּוּ הָכִי אֵין כָּשֵׁר אֶלָּא בְּמִינוֹ. נִמְצָא בָּעֵינַן תְּלָתָא לְמַעֲלֵיוּתָא, אֵינוֹ מְעַכֵּב הַתְּקִיעָה, וּבְמִינוֹ, וְנִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ, אֲבָל אִם חָסֵר אֶחָד מֵאֵלּוּ פָּסוּל, זוֹ הִיא הַדֵּעָה רִאשׁוֹנָה שֶׁהוּבָא כָּאן. וְהָרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ ה) וְסִיעָתוֹ סָבְרָא לְהוּ דְּרַבִּי נָתָן קָאֵי רַק אַמְּעַכֵּב הַתְּקִיעָה, וַאֲפִלּוּ הָכִי כָּשֵׁר בְּמִינוֹ, וּבְשֶׁאֵינוֹ מְעַכֵּב, אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ כָּשֵׁר אִם נִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ. וּמֵמֵילָא לְפִי בֵּאוּר זֶה הָוֵי לְקַלָּא, דְּלֹא בָּעֵינַן אֶלָּא תַּרְתֵּי דְּהַיְנוּ מִינוֹ וְרֻבּוֹ וַאֲפִלּוּ מְעַכֵּב, אוֹ רֻבּוֹ וְאֵינוֹ מְעַכֵּב וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ מִינוֹ, וְזֶהוּ שִׁסַּיֵּם הַמְחַבֵּר לְקַמֵּיהּ וְאִם הוּא שָׁעַת הַדְּחָק וְכוּ', הַיְנוּ שֶׁאוֹ יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הָרֹא״שׁ וְסִיעָתוֹ: (כז) אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁתַּנָּה קוֹלוֹ כָּשֵׁר. שֶׁכָּל הַקּוֹלוֹת כְּשֵׁרִים בְּשׁוֹפָר וְכַנַּ״ל, וְהַיְנוּ אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה לְדַעַת הַמְחַבֵּר. וְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים דַּאֲפִלּוּ (נג) לֹא נִשְׁתַּיֵּר בּוֹ שִׁעוּר תְּקִיעָה דְּהַיְנוּ טֶפַח שָׁלֵם בְּלִי נְקָבִים נַמִּי כָּשֵׁר. (נד) וּמִכָּל מָקוֹם כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּאִם הָיָה (נה) רֻבּוֹ שֶׁל שׁוֹפָר (נו) נָקוּב, אֲפִלּוּ נִשְׁתַּיֵּר בּוֹ שִׁעוּר תְּקִיעָה שָׁלֵם גַּם כֵּן פָּסוּל, דְּרֻבּוֹ כְּכֻלּוֹ. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אף על פי): (כח) מִיהוּ וְכוּ' כְּבָר יֵשׁ אוֹמְרִים וְכוּ'. סְבִירָא לְהוּ (נז) דְּשׁוֹפָר נָקוּב פָּסוּל כְּמוֹ שׁוֹפָר שֶׁנִּסְדַּק, וְיֵשׁ לָנוּ לָחֹשׁ לְדַעָה זוֹ לְכַתְּחִלָּה (נח) וַאֲפִלּוּ נִשְׁתַּיֵּר בּוֹ שִׁעוּר תְּקִיעָה לְמַעְלָה לְצַד הַפֶּה שֶׁאֵין בּוֹ נָקֵב כְּלָל. וּמִכָּל מָקוֹם מִשְׁמַע (נט) דְּגַם לִסְבָרָא זוֹ הַיְנוּ דַּוְקָא הֵיכִי שֶׁהַנָּקֵב מְרֻבָּע בְּתְּקִיעָה, שֶׁהַקּוֹל נִפְגָּם עַל יָדוֹ וְנִשְׁתַּנָּה קוֹלוֹ, אֲבָל הֵיכִי שֶׁקּוֹלוֹ צָלוּל אֵין נָקֵב כָּזֶה חָשׁוּב, וְתוֹקְעִין בּוֹ לְכֻלֵּי עָלְמָא: (כט) וְאִם סְתָמוֹ וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאַף עַל גַּב דְּכְשֶׁלֹּא סְתָמוֹ כָּשֵׁר לְדַעַת הַמְחַבֵּר, כְּשֶׁסְּתָמוֹ מֵאִישׁ זֶה דַּוְקָא. (ס) דְּכְשֶׁסְּתָמוֹ בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ אִם כֵּן אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר בְּלִחּוּד רַק קוֹל שׁוֹפָר אֲרוּךְ שֶׁיִּהְיֶה עַל כָּל פָּנִים רֹב שׁוֹפָר שָׁלֵם כְּלִי נְקָבִים, וְאִם כֵּן לְפִי זֶה הָרַמְ״א דְּמַחְמִיר הוּא אֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה אֵין לִתְקֹעַ בּוֹ לְכַתְּחִלָּה, וּבְסָעִיף קָטָן ט׳ מְצַדֵּד דְּאַף לְדַעַת

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ז [ח] נָקוּב. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת מַהֲרַ״י הַלֵּוִי (סי׳ מח) פִּלְפּוּל אָרֹךְ בִּדְבָרֵי הָרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ ה) בְּמַעֲכֵּב הַתְּקִיעָה קֹדֶם שֶׁסְּתָמוֹ וְחָזַר לִכְמוּת שֶׁהָיָה. וְעַיֵּן בְּיַד אֶפְרַיִם (ד״ה זו דעת) מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם:

בֵּאוּר הֲלָכָה

שֶׁהֲאֲרִיךְ בָּזֶה, אֵיבָּרְא דְּגַם מִלְּשׁוֹן הַשַּׁ״ס שָׁם דְּקָאָמַר אֵילֵימָא דְּאַשְׁחוּר מֵאֶתְמוֹל וְכוּ' מַשְׁמַע גַּם כֵּן כְּרַשַׁ״י, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

ז * **אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁתַּנָּה קוֹלוֹ כָּשֵׁר. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק כז) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דִּבְעֵינַן שִׁישְׁתַּיֵּר עַל כָּל פָּנִים רֻבּוֹ, דְּאִם רֹב נִקַּב הָוֵי לֵיהּ כְּכֻלּוֹ,** הוּא מִדִּבְרֵי הַבַּ״ח (ס״ק) וְהַפְּרִי חָדָשׁ. וְעַיֵּן שָׁם עוֹד בַּבַּ״ח שֶׁתָּמַהּ עַל הַטּוּר שֶׁלֹּא חִלֵּק בָּזֶה, וְהֵבִיא שֶׁרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ו ח״ב) כָּתַב לְהַדְיָא דְּדַוְקָא בְּשֶׁנִּשְׁתַּיֵּר רֹב, (אֲבָל אִם לֹא נִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ פָּסוּל אִם מְעַכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה, עַיֵּן שָׁם. וּמִשְׁמַע דְּאִם אֵינוֹ מְעַכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה כָּשֵׁר אֲפִלּוּ בְּנִסְתַּם הַנָּקֵב אִם אֵינוֹ מְעַכֵּב הַתְּקִיעָה כָּשֵׁר אֲפִלּוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ, וְאוּלַי דְּהוּא אָזִיל לְשִׁיטָתוֹ דְּסָבִירָא לֵיהּ אֲפִלּוּ בִּנְסְתַּם הַנָּקֵב אִם אֵינוֹ מְעַכֵּב הַתְּקִיעָה כָּשֵׁר אֲפִלּוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ וְגַם אֵינוֹ מִינוֹ). **אָכֵן בְּאֶמֶת תְּמִיהָ לִי, אִם נָקֵב אֵינוֹ פּוֹסֵל בְּשׁוֹפָר אִם כֵּן דְּהוּא שָׁלֵם דְּמִי, וּמַאי אִיכְפַּת לָן שֶׁרֻבּוֹ נָקוּב,** וְגַבֵּי נִסְתַּם שָׁאנֵי דְּהָתָם אִתְּיָנֵן מִשְׁעַם דְּשׁוֹפָר וְדָבָר אַחֵר מְעָרֵב בּוֹ, אוֹ מִשְׁעַם דְּהָוֵי לֵיהּ כְּשִׁתֵּי שׁוֹפָרוֹת, מִשּׁוּם הָכִי בְּעֵינַן שֶׁיִּהְא עַל כָּל פָּנִים רוּבָּא כְּלֹא רִיעוּתָא וְלָא מַשְׁגְּחִינַן תּוּ בְּמִיעוּטָא שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רִיעוּתָא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּאֵין זֶה רִיעוּתָא כְּלָל. וְלִכְאוֹרָה יֵשׁ לְהָשִׁיב, דִּלְפִי זֶה גַּם בְּנִסְתַּם דֵּי לָנוּ שֶׁיִּהְא רֻבּוֹ בְּלִי סְתִימוֹת אֲבָל יָכוֹל לִהְיוֹת מָלֵא נְקָבִים, וּבִלְשׁוֹן הַפּוֹסְקִים וְהַמְחַבֵּר מִבֹּאר דְּדַוְקָא אִם נִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ שָׁלֵם, וּמִשְׁמַע דִּבְמִנָּקֵב פָּסוּל אֲפִלּוּ יִהְיוּ הַנְּקָבִים פְּתוּחוֹת שֶׁלֹּא נִסְתְּמוּ. אֲבָל בָּאֱמֶת יֵשׁ לְדַחוֹת דְּהַפּוֹסְקִים מַיְירֵי בְּשֶׁהָיָה נָקֵב אֶחָד גָּדוֹל וְנִסְתַּם (עַיֵּן בְּרַמְבַּ״ן (כז: ד״ה ניקב) וְרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ ה)), וְעַל זֶה אָמְרוּ דְּדַוְקָא בְּשֶׁלֹּא הָיָה הַנָּקֵב גָּדוֹל כָּל כָּךְ שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר רֹב שָׁלֵם, דְּאִם כֵּן הָיָה הַנָּקֵב לְמָשָׁל מָחֵצָה שׁוֹפָר וְנִסְתַּם, אִם כֵּן חֲצִי שׁוֹפָר מְעֹרָב עִם סְתִימָה, אֲבָל אִין הָכִי נַמִּי דְּאִם הָיָה הַנָּקֵב מְעוּט שׁוֹפָר וְנִסְתַּם, אֲפִלּוּ יֵשׁ בְּשֶׁאָר הַשּׁוֹפָר נְקָבִים גַּם כֵּן כָּשֵׁר, דְּהַנְּקָבִים אֵינָם פּוֹסְלִים. **וְאֶפְשָׁר שֶׁגַּם רַבֵּנוּ יְרוּחָם שֶׁהִזְכִּיר בְּעִנְיָנוּ שֶׁיִּשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ** גַּם כֵּן **כַּוָּנָתוֹ שֶׁהַנָּקֵב לֹא יִהְיֶה גָּדוֹל כָּל כָּךְ שֶׁיִּמְשֵׁךְ עַד חֲצִי הַשּׁוֹפָר, דְּאִם נִמְשַׁךְ וְכָל שֶׁכֵּן אִם נִמְשַׁךְ עַד רֻבּוֹ אִם כֵּן הָוֵי לֵיהּ כְּכֻלּוֹ, וְהָרֵי הַשּׁוֹפָר פְּתוּחַ בְּכֻלּוֹ וְאֵין שָׁם שׁוֹפָר עָלָיו, וְאִם פְּקִלִינָן בִּנְסְתַּם כָּל שֶׁכֵּן בָּזֶה, אֲבָל בְּיֵשׁ נְקָבִים קְטַנִּים הַרְבֵּה, אֲפִלּוּ הַנְּקָבִים עַל כָּל הַשּׁוֹפָר, מַאי אִיכְפַּת לָן כֵּינָן שֶׁאֵין הַנְּקָבִים פּוֹסְלִין וּבֵין נָקֵב לְנָקֵב יֵשׁ שׁוֹפָר אִם כֵּן אֵינוֹ נִסְדָּק. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּרֹא״שׁ סִימָן ו׳ שֶׁכָּתַב וְאַשְׁמוּעִינַן בְּבְרֵייתָא וְכוּ', מִשְׁמַע גַּם כֵּן דִּבְנִקַּב עַל פְּנֵי רֻבּוֹ כָּשֵׁר אַף שֶׁהוּא מְעַכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה וְגַם לֹא נִשְׁתַּיֵּר בּוֹ שִׁעוּר שׁוֹפָר. וּבְרִיטְבָ״א** (שם ד״ה וסתמו) מָצָאתִי שֶׁכָּתַב וְאִם לֹא סְתָמוֹ כְּלָל לְדִבְרֵי הַיְרוּשַׁלְמִי (פ״ג ה״ז) כָּשֵׁר, וַאֲפִלּוּ נִפְחַת רֻבּוֹ וְיֵשׁ בּוֹ שִׁעוּר שׁוֹפָר, שֶׁכָּל הַקּוֹלוֹת כְּשֵׁרִין בְּשׁוֹפָר, אֲבָל לְפִי גִּמְרָא דִּילָן יֵשׁ לְהַחְמִיר וְלָדוּן כְּשֶׁלֹּא סְתָמוֹ כְּלָל לְפִסֹּל אִם מְעַכֵּב הַתְּקִיעָה, שֶׁלֹּא אָמְרוּ בַּגְּמָרָא דִּילָן (כז:) שֶׁכָּל הַקּוֹלוֹת כְּשֵׁרִין בְּשׁוֹפָר אֶלָּא כְּשֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ שֶׁלֹּא מְחַמַּת רֵיעוּתָא. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. **וּמִשְׁמַע מִינֵּיהּ דְּאַיִן בּוֹ שִׁעוּר שׁוֹפָר גַּם לִירוּשַׁלְמִי יֵשׁ לְהַחְמִיר דְּלֹא כְּהָרֹא״שׁ. וְעוֹד נִשְׁמַע מִינֵּיהּ דְּאַיִן מְעַכֵּב הַתְּקִיעָה גַּם לְגִמְרָא דִּידָן יֵשׁ לְהָקֵל אַף שֶׁנִּפְחַת רֻבּוֹ, אִם נִשְׁאַר בּוֹ שִׁעוּר תְּקִיעָה:**

* **שֶׁאֵין לִתְקֹעַ בְּשׁוֹפָר נָקוּב.** בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש שכל זמן) הֵבִיא זֶה בְּשֵׁם כָּל בּוֹ (סי׳ סד) וּתְשׁוּבַת הָרֹא״שׁ (כלל כד סי׳ ח). וּבָאֱמֶת נִמְצָא זֶה גַּם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה לְהָרַמְבַּ״ם (פ״ג מ״ה) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וְאִם נִקַּב יֵשׁ בּוֹ דִּינִים, וְהוּא, כִּי הוּא צָרִיךְ לִסְתֹּם הַנָּקֵב וְכוּ'. וּמִשְׁמַע בְּבִרּוּר שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ הַמִּשְׁנָה כְּפֵרוּשׁ הַשֵּׁנִי שֶׁל הַכֹּל בּוֹ שֶׁהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן בְּרִיטְבָ״א (שם) כָּתַב שֶׁהַבְּבְלִי חוֹלֵק עַל הַיְרוּשַׁלְמִי בָּזֶה וּלְהַבְּבְלִי אִם לֹא סְתָמוֹ כְּלָל פָּסוּל אִם מְעַכֵּב הַתְּקִיעָה. וְהִנֵּה רָאִיתִי קְצָת פֶּלֶא בִּדְבְרֵי הַפְּרִי מְגַדִּים בְּעִנְיָנֵנוּ, דִּבְסָעִיף קָטָן ז׳ בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב מְצַדֵּד דְּאֲפִלּוּ לְדַעַת הַמְחַבֵּר דְּמִקַּל בְּשׁוֹפָר נָקוּב מִכָּל מָקוֹם בְּעִנְיַן אֲפִלּוּ בְּשׁוֹפָר

(מט) אֲחֵרוֹנִים: (נ) מַיְירֵי שֶׁהִזְכִּיר בְּעֵת הַנֶּדֶר שֵׁם שׁוֹפָר כְּגוֹן קוֹנֶם שׁוֹפָר שֶׁל פְּלוֹנִי לְתִקְיעָתוֹ עָלַי, דְּאִי לְאוֹ הֵכִי הוּא דְּבָר שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ: (נא) מַטֶּה אֶפְרַיִם (ס״ק): ז (נב) גְּמָרָא (כז:): ז (נג) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה וכתב הר״ר) בְּשֵׁם רַבִּי אֱלִיָּהוּ מִזְּרָחִי (בביאור הסמ״ג הל׳ שופר) וְכֵן כָּתְבוּ שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (נד) בַּ״ח (ס״ק) וּפְרִי חָדָשׁ: (נה) וַאֲפִלּוּ הוּא שׁוֹפָר אֶרֶךְ בָּעֵינַן שֶׁיִּהְיֶה רֻבּוֹ שָׁלֵם [כֵּן מוֹכִיחַ בִּפְרִי מְגַדִּים (מש״ז סק״ז)]: (נו) וְהֵיְנוּ דְּוָקָא בְּאֶרְכּוֹ, אֲבָל בְּרָחְבּוֹ אֲפִלּוּ אִם נָקַב רֹב הַקָּפּוֹ דִּיַּיק שֶׁנִּשְׁתַּיֵּר מִמָּקוֹם הַהוּא וּלְמַעְלָה שִׁעוּר תְּקִיעָה שָׁלֵם כָּשֵׁר, וּכְדִלְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף ט׳

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה סִימָן תקפו

(ל) **לְכָמוֹת שֶׁהָיָה בְּתְחִלָּה, פָּסוּל אֲפִלּוּ נִשְׁתַּיֵּר בּוֹ רֻבּוֹ. וְאִם סְתָמוֹ בְּמִינוֹ,** (לא) **אִם נִשְׁתַּיֵּר** (לב) **רֻבּוֹ שָׁלֵם וְלֹא עִכְּבוּ הַנְּקָבִים שֶׁנִּסְתְּמוּ אֶת הַתְּקִיעָה, * אֶלָּא חָזַר קוֹלוֹ לִכְמוֹת שֶׁהָיָה קֹדֶם שֶׁנִּקַּב, כָּשֵׁר, וְאִם חָסֵר אַחַת מִשְּׁלָשׁ אֵלֶּה, פָּסוּל. וְאִם הוּא** (לג) **שְׁעַת** (ט) **הַדְּחָק** (לד) **שֶׁאֵין שׁוֹפָר אַחֵר מָצוּי,** (לה) **יֵשׁ לְהַכְשִׁיר** ע**בְּסָתְמוֹ בְּמִינוֹ אִם נִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ, אֲפִלּוּ לֹא חָזַר קוֹלוֹ לִכְמוֹת שֶׁהָיָה. (לו) וְכֵן יֵשׁ לְהַכְשִׁיר בְּסָתְמוֹ שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ, אִם נִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ וְחָזַר קוֹלוֹ לִכְמוֹת שֶׁהָיָה בְּתְחִלָּה קֹדֶם שֶׁנִּנְקַב:**

ח (לז) פ**נִסְדַּק לְאָרְכּוֹ,** (לח) **פָּסוּל.** צ**יֵּשׁ אוֹמְרִים אֲפִלּוּ** (לט) **בְּכָל שֶׁהוּא פָּסוּל,** (מ) **אֶלָּא אִם כֵּן הִדְּקוֹ הָרְבֵּה בְּחוּט אוֹ בְּמִשְׁיחָה** (מא) **(וְנִשְׁתַּיֵּר שִׁעוּר הַתְּקִיעָה** (י) **מִמָּקוֹם הַקְּשִׁירָה וּלְמַעְלָה** (מב) **לְצַד הַפֶּה)** (כל בו (סי׳ סד)). * ק**וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּוְקָא** (מג) **בְּרֻבּוֹ.** (מד) **וְאִם דִּבְּקוֹ** (מה) **כָּשֵׁר, * אֲפִלּוּ אִם** (מו) **דִּבְּקוֹ בְּדֶבֶק.** ר**וְיֵשׁ**

ע כְּדַעַת ר״י (תוספות שם) וְרא״ש (שם) שֶׁהֵבִיא הַטּוּר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרא״ש טַעְמוֹ שָׁם בְּפִסְקָיו. פ מִשְׁנָה וּבְרַיְיתָא שָׁם. צ הָרא״ש שָׁם (סי׳ ו) בְּשֵׁם יֵשׁ מְפָרְשִׁים. ק הֶרֵב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק א׳ (ה״ה) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן וּבְשֵׁם הָרַמְבַּ״ן טוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן (כז. ד״ה ומה שכתבו).

בַּאֵר הֵיטֵב

(ט) **הַדְּחָק.** נִרְאֶה לִי דְּהַדּוּק הַסְּתִימָה אָסוּר לְטָלְטְלָהּ בְּיוֹם טוֹב, דְּאִם לֹא כֵּן יִטָּלֶנָּה מִשָּׁם. שׁוֹפָר שֶׁגִּלְּדוּ דַּק וְעָשׂוּ לוֹ חֻשּׁוּקִים שֶׁל בַּרְזֶל כָּשֵׁר לִתְקֹעַ בּוֹ. הִלְכוֹת קְטַנּוֹת

בְּאוּר הֲלָכָה

רַמ״א אִם רֻבּוֹ שָׁלֵם יֵשׁ לוֹמַר דְּתוֹקְעִין בּוֹ לְכַתְּחִלָּה. וְאוּלַי מְשׁוּם דְּאֵין הַדִּבּוּר בָּרוּר לוֹ מִצַּדַּד לָכָן וְלָכָן, וּכְבָר כָּתַבְנוּ בְּפִנִּים (ס״ק כח) דְּאִם הַקּוֹל צָלוּל אֵין לְהַחְמִיר בּוֹ, וּבְפֶרֶט כְּשֶׁרֻּבּוֹ שָׁלֵם:

* **אֶלָּא חָזַר קוֹלוֹ לִכְמוֹת שֶׁהָיָה קֹדֶם שֶׁנִּנְקַב. אַשְׁמוּעִינַן בָּזֶה שְׁנֵי דְּבָרִים. אֶחָד אַף עַל פִּי שֶׁקֹּדֶם שֶׁנִּסְתַּם הָיָה הַנֶּקֶב מְעַכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה כָּשֵׁר כֵּיוָן שֶׁעַתָּה חָזַר קוֹלוֹ מִשֶּׁנִּסְתַּם** [וּלְאַפּוּקֵי מִדַּעַת אִיזֶה רִאשׁוֹנִים שֶׁמַּחְמִירִין בָּזֶה]. **וְעוֹד אַשְׁמוּעִינַן דְּאִם חָזַר קוֹלוֹ מִשֶּׁנִּנְקַב קֹדֶם הַסְּתִימָה פָּסוּל,** מִשּׁוּם שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה קוֹל הַשּׁוֹפָר בְּשָׁוֶה אַחַר הַסְּתִימָה קֹדֶם הַסְּתִימָה, וְחִיישִׁינַן שֶׁמָּא נִשְׁתַּנָּה קְצָת אוֹ שְׁנוֹלַד קוֹל חָדָשׁ וּפָסוּל מִטַּעַם הַנַּ״ל [אַחֲרוֹנִים]:

ח * **וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּוְקָא בְּרֻבּוֹ.** הִנֵּה מִמַּה דְּהַמְחַבֵּר זָכַר רַק דָּבָר זֶה וְלֹא זָכַר כְּלָל דַּעַת הַסּוֹבְרִים דְּדַוְקָא בְּנִסְדַּק כֻּלּוֹ מִשְׁמַע דְּלָא סְבִירָא לֵיהּ כֵּן לְהַלָּכָה, מִכָּל מָקוֹם **בְּמָקוֹם דְּחָק גָּדוֹל שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג שׁוֹפָר מְחוּץ לַתְּחוּם אֲפִלּוּ עַל יְדֵי נָכְרִי, יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דֵּעוֹת הַסּוֹבְרִים דְּדַוְקָא בְּנִסְדַּק כֻּלּוֹ** [וְהֵם רַשַׁ״י (כז: ד״ה נסדק) וְתוֹסָפוֹת (שם ד״ה נסדק) וּמָרְדְּכַי (סי׳ תשיד) וּסְמַ״ק (מצוה צב) וְרוֹקֵחַ (סי׳ רג)], **אֲבָל כָּל שֶׁנִּשְׁתַּיֵּר מִעַט, מְכַשִּׁירִים, אַךְ אֵין לְבָרֵךְ עָלָיו:**

* **אֲפִלּוּ אִם דִּבְּקוֹ בְּדֶבֶק. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק מו) **מַה שֶּׁהֵבִנּוּ דְּשֶׁאנִי נִסְדַּק**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְקוֹל דָּבָר אַחֵר שֶׁמִּעֲרָב בּוֹ, וְכֵן כְּשֶׁפִּתְּמוֹ בְּמִינוֹ וְלֹא חָזַר קוֹלוֹ לִכְמוֹת שֶׁהָיָה בְּתְחִלָּה, הֲרֵי אֵנוּ שׁוֹמְעִין שֶׁקּוֹל הַשּׁוֹפָר הַזֶּה אֵינוֹ קוֹלוֹ שֶׁל הַשּׁוֹפָר הָרִאשׁוֹן אֶלָּא מִן הַסְּתִימָה, וְהַסְּתִימָה אֵינָהּ בְּטֵלָה, וְהֲוֵי נַמִי כְּמוֹ קוֹל שׁוֹפָר וְדָבָר אַחֵר מְעֹרָב בּוֹ: (ל) **לִכְמוֹת שֶׁהָיָה בְּתְחִלָּה.** קֹדֶם שֶׁנִּנְקַב, (סה) וְכָל שֶׁכֵּן אִם קוֹלוֹ דּוֹמֶה רַק לְקוֹל שֶׁל קֹדֶם הַסְּתִימָה: (לא) **אִם נִשְׁתַּיֵּר וְכוּ׳.** דְּאִם לֹא נִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ שָׁלֵם, (סג) פָּסוּל לְכוּלֵּי עָלְמָא אֲפִלּוּ סָתַם בְּמִינוֹ וְקוֹלוֹ כְּמוֹת שֶׁהָיָה תְּחִלָּה, דְּתוּ בָּטִיל מִמֶּנָּה שֵׁם שׁוֹפָר וְלֹא נַעֲשָׂה שׁוֹפָר אֶלָּא עַל יְדֵי סְתִימָה זוֹ, וְנִמְצָא דְּהֲוֵי שׁוֹפָר וְדָבָר אַחֵר: (לב) **רֻבּוֹ שָׁלֵם.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (סג) בְּאָרְךָ הַשּׁוֹפָר לְצַד פִּיו: (לג) **שְׁעַת הַדְּחָק וְכוּ׳.** וְדַוְקָא שֶׁלֹּא נִזְקַק עַד יוֹם טוֹב, דְּאָז אָסוּר לְטַל הַסְּתִימָה דְּהֲוֵי כְּתִקּוּן כְּלִי כֵּיוָן שֶׁעַל יְדֵי זֶה מַכְשִׁיר הַשּׁוֹפָר, אֲבָל אִם נִזְקַק קֹדֶם יוֹם טוֹב, יִטֹּל הַסְּתִימָה וְדֵינוֹ כְּאִלּוּ לֹא סָתַם דְּכָשֵׁר [אַחֲרוֹנִים]: (לד) **שֶׁאֵין שׁוֹפָר אַחֵר מָצוּי.** אֲבָל אִם יָכוֹל לְהַשִּׂיג שׁוֹפָר אַחֵר, אַף אִם כְּבָר תָּקַע בְּשׁוֹפָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ תֵּרְתֵּי לְמַעְלְיוֹתָא יַחֲזֹר וְיִתְקַע וְלֹא יְבָרֵךְ [פְּרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״ו]: (לה) **יֵשׁ לְהַכְשִׁיר וְכוּ׳.** דְּסָמְכִינַן עַל הַפּוֹסְקִים דְּסָבְרִי דְּהֵיכִי דְּאֵיכָּא תֵּרְתֵּי לְטִיבוּתָא סַגִּי. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (שם) שֶׁכָּתַב דְּנִרְאֶה שֶׁיּוֹכַל לְבָרֵךְ, וּבְפֶרֶט לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ וְהַגְּרַ״א דְּהִתְעַקֵּר כְּדַעְתּוֹ זוֹ: (לו) **וְכֵן יֵשׁ לְהַכְשִׁיר וְכוּ׳ אִם נִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ.** אֲבָל בְּלֹא נִשְׁתַּיֵּר רֻבּוֹ שָׁלֵם, (סד) אֲפִלּוּ אֵיכָּא תֵּרְתֵּי לְטִיבוּתָא שֶׁסָּתְמוֹ בְּמִינוֹ וְחָזַר קוֹלוֹ (סה) לִהְיוֹת צָלוּל כְּבַתְּחִלָּה קֹדֶם שֶׁנִּנְקַב, לֹא מְהֻנֵּי אַף לְדַעְתּוֹ זוֹ וּמִטַּעַם שֶׁכָּתַבְנוּ לְמַעְלָה. וְהֵיכָא דְּאֵיכָּא רֻבָּא לְחוּד, אוֹ דְּאֵיכָּא סָתְמוֹ בְּמִינוֹ לְחוּד, וְיֵשׁ לוֹ סָפֵק עַל הַסְּתִימָה אִם חָזַר קוֹלוֹ לִכְמוֹת שֶׁהָיָה אוֹ לֹא, יֵשׁ לְהַחְמִיר (סו) מִדִּינָא דְּהוּא סְפֵקָא דְּאוֹרַיְיתָא: **ח** (לז) **נִסְדַּק וְכוּ׳.** וְדַוְקָא נִסְדַּק דְּהוֹלֵךְ וּמוֹסִיף וּכְדִלְקַמַּיהּ, (סז) אֲבָל בְּנִפְגַּם כָּשֵׁר בְּכָל שֶׁהוּא. וּמִכָּל מָקוֹם אִם רָאֲהוּ קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה (סח) טוֹב יוֹתֵר לְתַקְּנוֹ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִרְאֶה פָּגוּם: (לח) **פָּסוּל.** וְדַוְקָא בְּנִסְדַּק (סט) מֵעֵבֶר לְעֵבֶר, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ חִסָּרוֹן (ע) וְגַם לֹא נִשְׁתַּנָּה קוֹלוֹ: (לט) **בְּכָל שֶׁהוּא.** לְפִי שֶׁמַּחֲמֶת הָרוּחַ וְחֹזֶק הַתְּקִיעָה הַסֶּדֶק הוֹלֵךְ וּמוֹסִיף עַד שֶׁיִּסָּדֵק כֻּלּוֹ, וְכָל הָעוֹמֵד לְסָדֵק כְּסָדוּק דָּמֵי: (מ) **אֶלָּא אִם כֵּן הִדְּקוֹ וְכוּ׳.** שֶׁהַחוּט מַעֲמִידוֹ שֶׁלֹּא יִתְבַּקַּע יוֹתֵר: (מא) **(וְנִשְׁתַּיֵּר וְכוּ׳.** א]וְהָרְבֵּה (עפ) אַחֲרוֹנִים מְקִלִּין אֲפִלּוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּר (ענ) כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִשְׁתַּנָּה קוֹלוֹ עַל יְדֵי הַהִדּוּק: (מב) **לְצַד הַפֶּה.** וְכַדָּעָה (ענג) הָרִאשׁוֹנָה לְקַמָּן בְּסָעִיף ט׳: (מג) **בְּרֻבּוֹ.** וּמִשּׁוּם (ענד) דְּרֻבּוֹ כְּכֻלּוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם נִסְדַּק רַק מִצַּד אֶחָד, אֲבָל אִם לֹא נִסְדַּק רֻבּוֹ אֲפִלּוּ (ענה) לֹא נִשְׁתַּיֵּר שִׁעוּר תְּקִיעָה כָּשֵׁר. וּבְשָׁעַת הַדְּחָק (ענו) יֵשׁ לִסְמֹךְ אַדַּעְתָּה זוֹ (ענז) שֶׁהִיא הָעִקָּר. וְאִם תָּקַע בְּשׁוֹפָר שֶׁנִּסְדַּק בְּמְעוּטוֹ וְאַחַר כָּךְ מָצָא שׁוֹפָר כָּשֵׁר, (ענח) יַחֲזֹר לִתְקֹעַ בּוֹ (ענט) וְלֹא יְבָרֵךְ: (מד) **וְאִם דִּבְּקוֹ וְכוּ׳.** וְדַוְקָא בְּדֶבֶק מַכְשִׁירִנַן דְּהֲוֵי כְּאִלּוּ הוּא שָׁלֵם, אֲבָל אִם מְהַדְּקוֹ בְּחוּט אוֹ מִשִּׁיחָה (פ) לֹא מְהֻנֵּי, כֵּיוָן שֶׁנִּסְדַּק רֻבּוֹ: (מה) **כָּשֵׁר.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ אִם לֹא נִשְׁתַּיֵּר רַק כָּל שֶׁהוּא שֶׁלֹּא נִסְדַּק, כָּשֵׁר כְּשֶׁדִּבְּקוֹ [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: (מו) **דִּבְּקוֹ בְּדֶבֶק.** וְאֵין זֶה נִקְרָא שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ, דְּשַׁאנִי נִסְדַּק

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(סה) פּוֹסְקִים: (סג) **הַיְינוּ** אֲפִלּוּ לְדַעְתּוֹ שְׁנִיָּה דְּמַקֵּל בְּשֵׁשׁ תֵּרֵי לְמַעְלְיוּתָא [בַּ״ח (ס״ז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: (סג) בַּ״ח (שם) וּפְרִי חָדָשׁ. **וּבִנְשָׁאַר שִׁעוּר שׁוֹפָר לֹא מְהֻנֵּי,** כְּמִכְאָר בְּדִבְרֵיהֶם: (סד) בַּ״ח (שם) וְכֵן סָתְמוּ כְּמָה אַחֲרוֹנִים. **וּבְחִדּוּשֵׁי רִיטְבָ״א** (כז: ד״ה והא דקתני) **מְצָאתִי שֶׁדַּעְתּוֹ דַּאֲפִלּוּ נִפְתַּח רֻבּוֹ נַמִּי כָּשֵׁר הֵיכִי דְּאֵיכָּא אִינָךְ תֵּרְתֵּי, וְיֵשׁ בּוֹ שִׁיטָה חֲדָשָׁה דְּהוּא מֵחָמִיר בְּשֶׁמְּעַכֵּב הַתְּקִיעָה, וְלֹא מְתַכְשֵׁר לְדִידֵיהּ אֶלָּא בְּשֶׁאֵינוֹ מְעַכֵּב הַתְּקִיעָה וְאֵיכָּא עוֹד חֲדָא לְמַעְלְיוּתָא, עַיֵּן שָׁם. וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם** (נתיב ו ח״ב) **הֶפְלִיג עוֹד יוֹתֵר לְקֻלָּא, דְּבְשֶׁאֵינוֹ מְעַכֵּב הַתְּקִיעָה לְחוּדֵיהּ סַגִּי בִּדְיֵעֲבַד וּכְמוֹ שֶׁמְּבִיא הַבַּיִת יוֹסֵף** (ד״ה ניקב) **בְּשֵׁמוֹ. וְהִנֵּה הַפְּרִי חָדָשׁ כָּתַב דְּבְשָׁעַת הַדְּחָק נוֹכֵל לִסְמֹךְ עַל שִׁיטָה זוֹ, וּבְמַשֶּׁה יְהוּדָה** (סק״י) **הַשִּׂיג עָלָיו דְּהוּא רַק דַּעַת יְחִידָאָה וְלָכֵן לֹא הֶבִיאָהּ הַמְחַבֵּר לְדִינָא כְּלָל:** (סה) **וְעַיֵּן בְּפְרִי חָדָשׁ שֶׁכָּתַב שֶׁקֹּדֶם מֵעֵכֶב אֶת הַתְּקִיעָה הוּא מַה שֶּׁכָּתַב הַמַּגִּיד** (שופר לר״ה ד״ה נקב). **דְּהֵיינוּ שֶׁנִּחְלַשׁ הַקּוֹל קְצָת וְיוֹצֵא מִשָּׁם, וְדַלָּא כְּהַחוֹסְפוֹת** (כז: ד״ה ניקב) **שֶׁכָּתְבוּ דְּהֵיינוּ שֶׁנִּתְנָה הַקּוֹל מִכְּמוֹ שֶׁהָיָה דְּלֵיתָא. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהִנֵּה גַּם הַבַּ״ח** (שם) **הֶעְתִּיק מַה שֶּׁפָּרַשׁ הַמַּגִּיד, וּמִדְּלֹא כָּתַב דְּהַטּוּר שֶׁהֶעְתִּיק נִשְׁתַּנָּה הַקּוֹל לֹא סְבִירָא לֵיהּ כֵּן אֶלָּמָא דְּהוּא מְפָרֵשׁ גַּם בְּהַטּוּר כֵּן, וְצָרִיךְ עִיּוּן:** (סו) רִיטְבָ״א בְּחִדּוּשָׁיו (שם ד״ה צפחה): **ח** (סו) אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יב) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קמ סט״ז): (סמ) מַשֶּׁה אֶפְרַיִם (סי״ז): (ע) רִיטְבָ״א (שם): (סמא) טַ״ז (ס״ק יב) וְאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יד) וּפְרִי חָדָשׁ. וְאַף שֶׁהָרַב מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) מְצַדֵּד לְהַסְבִּיר טַעַם הַהֶגְּיוֹן, וְכֵן בְּלִבּוּשׁ (ס״ח) מַסְבִּיר קְצָת טַעַם לָזֶה, מִכָּל מָקוֹם

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו״ע הרב (ס״ח) הִשְׁמִיט גַּם אֶת הַתְּנַאי שֶׁצָּרִיךְ שִׁישָּׁאֵר שִׁעוּר תְּקִיעָה מִמָּקוֹם הַקְּשִׁירָה לְצַד הַפֶּה, וְגַם אֶת הַתְּנַאי שֶׁלֹּא יִשְׁתַּנֶּה קוֹלוֹ ע״י הַהִידּוּק.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah